

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: 65 0 P 966751 26 Rev
Sarajevo, 18.06.2026. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Amire Sadović, kao predsjednice vijeća, Adnana Baručije i Enise Bilajac, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljica: 1. R.S.A.M., 2. mldb. N.H.A.H., 3. mldb. N.H.A.Y. i 4. mldb. N.H.A.N., svi na adresi H.L. br. ..., Sarajevo, tužiteljice od 2. do 4. zastupane od strane zakonske zastupnice R.S.A.M., majke, a sve tužiteljice zastupane od strane punomoćnika Edina Tabučije, advokata iz Sarajeva, ul. Trampina br. 8, protiv tuženog Klinički centar Univerziteta u Sarajevu, ul. Bolnička br. 25, Sarajevo, koga u revizijskoj fazi postupka zastupa punomoćnik zaposlenik Emir Čongo, radi naknade štete, v.s. 80.000,00 KM, odlučujući o reviziji tuženog, izjavljenoj protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 P 966751 24 Gž od 07.01.2026.godine, u sjednici vijeća održanoj 18.06.2026.godine, donio je:

P R E S U D U

Revizija se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Sarajevu broj 65 0 P 966751 22 P od 26.06.2024. godine je

- u stavu I izreke naloženo tuženom da tužiteljicama na ime naknade nematerijalne štete zbog smrti bliskog lica isplati:

- R.S.A.M. zbog smrti bračnog partnera iznos od 20.000,00 KM,
- mldb. N.H.A.H. zbog smrti oca iznos od 20.000,00 KM,
- mldb. N.H.A.Y. zbog smrti oca iznos od 20.000,00 KM,
- mldb. N.H.A.N. zbog smrti oca iznos od 20.000,00 KM,

a sve sa zakonskom zateznom kamatom počev od 27.05.2022. godine, pa do isplate;

- stavu II izreke naloženo je tuženom da na ime izdržavanja-rente tužiteljicama N.H.H., N.H.A.Y. i N.H.N., za period od 03.09.2021. do 31.12.2023. godine isplati ukupan novčani iznos od 25.028,52 KM i to svakoj od ovih tužiteljica isplati pojedinačne novčane kako je to pobliže navedeno u prvostepenoj presudi, kao i da svakoj od mldb. tužiteljica isplaćuje mjesečne rente u novčanom iznosu od 288,01 KM počev od 01.01.2024. godine pa dok za to postoji zakonski osnov, a sve u roku od 30 dana;

- u stavu III izreke naloženo je tuženom da tužiteljicama naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 9.531,40 KM, kao i da tužiteljici R.S.A.M. naknadi i troškove u iznosu od 1.200,00 KM, a sve u roku od 30 dana.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 P 966751 24 Gž od 07.01.2026.godine žalba tuženog je odbijena kao neosnovana i prvostepena presuda potvrđena. Odbijen je zahtjev tuženog za naknadu troškova sastava žalbe.

Protiv drugostepene presude reviziju je blagovremeno izjavio tuženi zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primijene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači i odbije zahtjev tužiteljica ili da se ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju, tužiteljice se protive navodima revizije te predlažu da se ista odbije.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama razloga navedenih u reviziji i po službenoj dužnosti u smislu odredbe člana 241. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15, dalje ZPP), ovaj sud je odlučio:

Revizija nije osnovana.

Drugostepeni sud je ocijenio svaki za odluku o predmetu spora odlučan provedeni dokaz, kao i sve dokaze zajedno, i to u smislu odredbe člana 8. ZPP, a dokazi su izvedeni shodno pravilima o izvođenju dokaza, pa nije počinjena povreda odredaba parničnog postupka iz člana 209. stav 1. u vezi sa članom 8. ZPP, na koju se ukazuje revizijom.

Nadalje, suprotno prigovoru revidenta obrazloženje drugostepene presude ima sve elemente propisane članom 191. stav 4. ZPP jer sadrži jasne i potpune razloge zbog čega je sud ocijenio da je tužbeni zahtjev tužiteljica osnovan, pri čemu ti razlozi nisu neodređeni, paušalni i nejasni. Naime, iz sadržaja pobijane presude proizilazi da je drugostepeni sud u svojoj presudi odgovorio na sve odlučne navode tuženog, pa tako i one koji se tiču prigovora o odgovornosti tuženog, što je učinio ocjenom svih u postupku izvedenih dokaza, dajući za svoju ocjenu detaljno navedene razloge koji imaju činjeničnu i pravnu podlogu. U tom smislu presuda drugostepenog suda detaljno je obrazložena i ne može se smatrati arbitrarnom niti očito nerazumnom, pa stoga ne upućuju na zaključak da tuženi nije ima pošteno suđenje u ovom postupku.

Suprotno tvrdnji tuženog, drugostepeni sud je odgovorio na sve žalbene navode relevantne za odluku o predmetu spora, tako da nije ostvarena povreda iz odredbe člana 209. stav 1. u vezi sa članom 231. ZPP.

Stoga, ispitujući pobijanu presudu u smislu člana 241. stav 1. ZPP ovaj sud nije našao postojanje revizijskog razloga povrede odredaba parničnog postupka.

Nije ostvaren ni revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava.

Predmet spora je tužbeni zahtjev tužiteljica za isplatu naknade štete od po 20.000,00 KM zajedno sa zateznim kamatama počev od utuženja do isplate i to s osnova duševnih bolova zbog smrti njima bliske osobe dr. H.A. a koji je kao ljekar obolio od teškog oblika Covid-19 radeći poslove zdravstvene zaštite kod tuženog, na kojima je dolazio u kontakt sa osobama oboljelim od Covid-19 infekcijom što je rezultiralo njegovim smrtnim ishodom. Predmet spora je i tužbeni zahtjev mladb. tužiteljica za plaćanje rente iznos od 25.028,52 KM za period od 03.09.2021.godine do 31.12.2023.godine, te iznos od po 288,01 KM mjesečno zbog gubitka izdržavanja.

Odlučujući o predmetnom tužbenom zahtjevu nižestepeni sudovi su utvrdili da je prednik tužiteljica dr. H.A. bio zaposlenik tuženog - ljekar opće hirurgije na Klinici urgentne medicine KCUS-a i da je obavljao poslove u periodu pandemije izazvane virusom Covid-19 i da je dana 02.09.2021. godine preminuo od posljedica ovog oboljenja. Prednik tužiteljica bio je po prirodi vrlo odgovoran i mimo pandemije, te je u svom radu ispoštovao sve što mu je bilo naloženo od poslodavca i koristio je i zaštitnu opremu, ali je i dalje bio u direktnom doticaju sa pacijentima. Klinika urgentne medicine zbog direktnog kontakta sa pacijentima imala je prioritet kada su na KCUS došle prve vakcine, s tim da je vakcinacija bila stvar izbora svakog pojedinca jer tuženi nije izdavao naredbe za vakcinaciju nego preporuke. Klinika urgentne medicine, kao i trijažni punktovi i mjesta gdje su hospitalizirani pacijenti, bili su najviše izloženi jer su bili jedino mjesto klinike otvorenog tipa. Klinika urgentne medicine sastoji se od internističke i hirurške ambulante, i u internističkoj se dnevno pregleda oko 100 pacijenata, a u urgentnoj u prosjeku 130 pacijenata, dok je u vrijeme pandemije taj broj je bio nešto manji u obje ambulante jer su se ljudi ipak manje kretali. Prema Nalazu i mišljenju za N. H. A. u svrhu verifikacije i priznavanje profesionalne bolesti uzrokovane Covid-19, koji postupak verifikacije i priznavanja profesionalne bolesti pokreće supruga preminulog H.A. izdat od strane JU Zavod za medicinu rada Kantona Sarajevo od 19.10.2021.godine proizilazi da je uvidom u dostavljenu medicinsku dokumentaciju za umrlog zaključeno da je imenovani obolio od teškog oblika Covid-19 radeći poslove zdravstvene zaštite na kojima je dolazio u kontakt sa osobama oboljelim od Covid-19 infekcijom što je rezultiralo njegovim smrtnim ishodom, da je prema dostavljenom opisu poslova od strane poslodavca i opisa posla datog u obrascu ZO 6 popunjenog od strane KCUS-a, a prema Pravilniku o dopuni Pravilnika o Listi profesionalnih bolesti u kojoj se bolest pojavljuje kao profesionalna, a to su „poslovi na kojima se u sklopu zdravstvene zaštite na radnom mjestu dolazi u stalni kontakt sa osobama pozitivnim na koronavirus SARS-CoV-2, utvrđeno je da postoji uzročno-posljedična veza između bolesti koja se kod imenovanog razvila i poslova koje je imenovani svakodnevno obavljao, te se time ostvaruje pravo na priznavanje profesionalnog oboljenja. U zaključku se, konstatuje da postoji profesionalno oboljenje po T.41.a Pravilnika o dopuni pravilnika o Listi profesionalnih bolesti na kojima se bolest pojavljuje kao profesionalna. Prednik tužiteljica nije izbjegavao ili odbijao vakcinaciju, upravo suprotno izražavao je želju i nastojanje da se vakciniše. Prvotuziteljica je supruga, dok su drugotuziteljica, trećetuziteljica i četvrtotuziteljica kćerke umrlog dr. H. A.. Prema platnim listama na ime prednika tužiteljica njegova primanja za posljednja tri mjeseca iznosila su u prosjeku oko 3.200,00 KM, dok bi prednik tužiteljica, da nije preminuo, u 2023. godini ostvarivao plaću od oko 4.000,00 KM zbog povećanja koeficijenata i satnica u 2022. i 2023. godini. Malodobne tužiteljice su nakon smrti oca ostvarile pravo na porodičnu penziju i prosječno im je isplaćivan iznos od 1.335,09 KM mjesečno. Troškovi izdržavanja mladb. Tužiteljica iznose 1.043,90 KM. Mjesečna renta za svaku tužiteljicu je utvrđena u iznosu od 288,01 KM.

Nižestepeni sudovi prihvataju tužbeni zahtjev uz obrazloženje da tuženi odgovara za štetu bez obzira na krivnju, jer je šteta nastala pri izvršavanju poslova zdravstvene zaštite na kojima je prednik tužiteljica dr. H.A., dolazio u kontakt sa osobama oboljelim od Covid-19 infekcijom a koji je kao ljekar obolio od teškog oblika Covid-19 radeći te poslove što je rezultiralo njegovim smrtnim ishodom, a što predstavlja u konkretnom slučaju opasnu djelatnost. Po ocjeni nižestepenih sudova tuženi nije dokazao da su ispunjene pretpostavke po kojima se nositelj opasne djelatnosti u ovom slučaju može osloboditi odgovornosti prema pravilu iz odredbe člana 177. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list RBiH”, broj 2/92, 13/93 i 13/94 i „Službene novine Federacije BiH”, broj 29/03 i 42/11 - dalje: ZOO). Nižestepeni sudovi smatraju da se u konkretnom slučaju ne radi o višoj sili jer viša sila mora biti neki vanjski događaj tj. da je viša sila uzrok štete koji se nalazio izvan djelatnosti koja je

poduzeta od strane bavioca opasnom djelatnošću, a da bi doveo do oslobađanja bavioca opasnom djelatnošću kauzalne odgovornosti za štetu, jer ako je do prouzrokovanja štete došlo u redovnom procesu obavljanja opasne djelatnosti, u toj situaciji se takav događaj ne bi mogao uzeti kao „vanjski događaj“ koji bi imao značenje više sile i oslobađao imaoca, odnosno bavioca od kauzalne odgovornosti, nego bi se smatrao slučajem koji svoj izvor ima unutar okvira djelatnosti kauzalno odgovornog subjekta koju je on preduzeo u vezi sa opasnom djelatnosti za koju on odgovara.

Ovaj sud prihvaća pravno shvaćanje nižestepenih sudova u pogledu primjene odredbe člana 174. ZOO.

Sporno je u revizijskoj fazi postupka je li tuženi odgovoran za štetu zbog smrti zaposlenika dr. H.A. odnosno da li tuženi u konkretnom slučaju odgovara po principu objektivne odgovornosti, a ako odgovara da li su ispunjene pretpostavke po kojima se nositelj opasne djelatnosti može osloboditi odgovornosti prema pravilu iz odredbe člana 177. ZOO.

Za rješavanje ovog spora je odlučno to što je prednik tužiteljica dr. H.A. obolio od teškog oblika Covid-19 radeći poslove zdravstvene zaštite na kojima je dolazio u kontakt sa osobama oboljelim od Covid-19 infekcijom što je rezultiralo njegovim smrtnim ishodom, što predstavlja opasnu djelatnost u konkretnom slučaju. Prema okolnostima konkretnog slučaja prednik tužiteljica je obavljajući svoje svakodnevne poslove i radne zadatke obolio od te bolesti u periodu kada je u zdravstvenoj ustanovi bilo potvrđenih slučajeva zaraze bolesti, kako kod drugih zaposlenih tako i kod pacijenata.

Rad u tako bliskom kontaktu zasigurno nosi povećan zdravstveni rizik od zaraza samih ljekara i drugog medicinskog osoblja koji u vršenju svojih poslova i zadataka ne samo da nisu u mogućnosti da takve kontakte izbjegnu, nego nisu u mogućnosti ni da iste uvjetuju obavljanjem određenih drugih pretraga. Takvi rizici naročito su bili povećani za vrijeme pandemije Covid-19 kada su ljekari i medicinsko osoblje svoje poslove i zadatke obavljali ne praveći bilo kakvu razliku među pacijentima, pa tako ni razliku u potencijalnoj zarazi ili sigurnoj zarazi jer se pomoć pacijentima imala pružati urgentno.

Tuženi odgovara za štetu koja njegovim zaposlenicama nastane pri izvršavanju opasne djelatnosti po načelu objektivne odgovornosti, odnosno uzročnosti. Naime, ako zaposlenik pretrpi štetu na radu ili u vezi rada, poslodavac je dužan zaposleniku naknaditi štetu po općim propisima obligacionog prava, dakle u ovom slučaju po kriteriju odgovornosti za štetu od opasne djelatnosti propisanom odredbom člana 174. stav 1. ZOO. Imajući u vidu utvrđenje u ovom postupku da je prednik tužitelja obolio od teškog oblika Covid-19 radeći poslove zdravstvene zaštite na kojima je dolazio u kontakt sa osobama oboljelim od Covid-19 infekcijom što je rezultiralo njegovim smrtnim ishodom, te polazeći od toga da se nositelj opasne djelatnosti u ovom konkretnom slučaju vezane za vrijeme pandemije Covid-19 ne može osloboditi odgovornosti za štetu od te djelatnosti dokazom da ne postoji njegova krivnja za štetni događaj, ostaje za cijeliti pravilnu primjenu odredbe člana 177. ZOO u donošenju pobijane presude, a kojom odredbom su taksativno propisane pretpostavke za oslobođenje od odgovornosti.

Na tuženom je bio teret dokaza da postoje pretpostavke za oslobođenje od odgovornosti. Nositelj opasne djelatnosti u ovom slučaju oslobađa se odgovornosti (uz ostale osnove oslobođenja) ako dokaže da je šteta nastala uslijed djelovanja više sile ili ako dokaže

da je šteta nastala isključivo ili djelimično radnjom oštećenika ili treće osobe, koju on nije mogao predvidjeti i čije posljedice nije mogao izbjeći ili otkloniti.

U našem pravnom sistemu pojam više sile kao pravne činjenice koja dovodi do oslobođenja od odgovornosti za štetu po objektivnom kriteriju (kakva je odgovornost tuženog u ovom konkretnom slučaju) definiran je odredbom člana 177. stav 1. ZOO. Prema odredbi člana 177. stav 1. ZOO osnova za oslobođenje od odgovornosti za štetu postoji ako šteta potječe od nekog uzroka koji se nalazi izvan stvari, a čije djelovanje se nije moglo predvidjeti, ni izbjeći ili otkloniti. Pritom vanjski događaj znači da je izvan stvari ili djelatnosti kojima je prouzrokovana šteta. Kao viša sila najčešće se javljaju prirodni događaji (primjerice, potres, udar groma, klizanje tla i slično). Međutim, karakter više sile mogu poprimati i društvene pojave kao na primjer ratovi, prekidi rada, različite zabrane (uvoza, izvoza).

Prema shvaćanju ovog suda, izbijanje epidemije bolesti Covid 19 (pandemija virusa SARS-CoV-2) koja se po prvi put pojavila u decembru 2019.godine, s tim da je od strane Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) 11.03.2020.godine proglašena pandemija Covid 19, Naredbe Križnog štaba KCUS od 18.03.2020.godine, Procedure od 03.04.2020.godine o adekvatnoj primjeni lične zaštitne opreme u odnosu na stepen izloženosti u toku pandemije Covid 19 i naredbe Križnog štaba od 10.08.2020.godine zbog pogoršane epidemiološke situacije zbog Covid 19, u okolnostima konkretnog slučaja ne predstavlja višu silu.

Pojam više sile mora se tumačiti kao neuobičajena i nepredvidljiva okolnost izvan kontrole dotičnog subjekta, čije se posljedice nisu mogle izbjeći unatoč svojoj dužnoj pažnji. Okolnosti koje je odgovorno lice dužno da drži pod kontrolom kada obavlja opasnu djelatnost ne mogu se označiti kao spoljašnje i stoga ne mogu imati karakter više sile. Nepredvidljiva i neotklonjiva okolnost koja je djelovala unutar povećane opasnosti od štete ne može se označiti kao viša sila nego samo kao slučaj. Za razliku od više sile, dakle slučaj (casus) djeluje „iznutra“. Slučaj se nalazi u domenu ili sferi uticaja odgovornog lica, djeluje unutar izvora povećane opasnosti od štete i stoga ne isključuje odgovornost. To je realizacija baš onog povećanog rizika zbog koje se neka stvar ili djelatnost kvalifikuje kao opasna, ostvarenje upravo one povećane opasnosti zbog koje je i propisana objektivna odgovornost.

I po ocjeni ovog suda nije bilo uvjeta predviđenih odredbom člana 177. ZOO za oslobađanje tuženog od odgovornosti. Tužena tokom postupka nije dokazala da šteta potječe od nekog uzroka koji ne bi bio u vezi s djelatnošću koju je prednik tužiteljica obavljao za tuženog. I da se prihvati da se početkom pandemije 2019. i 2020.godine radilo o nepredvidljivom događaju, međutim, u 2021. i 2022. godini, ishod Covid-19 bio je predvidiv, a samim time i pod određenom kontrolom tuženog budući da su tada bili poznati uzroci, stanja, bolesti, liječenje i prevencija. Imajući na umu naprijed navedeno, prema stajalištu revizijskog suda, Covid 19 nije bio nepredvidljiva okolnost izvan kontrole tuženog, nego okolnost koja je djelovala unutar djelatnosti kojom se bavi tuženi i koja okolnost zapravo tu djelatnost čini opasnom. Upravo iz tog razloga je od strane nadležnog organa bolest pravnog prednika tužiteljica utvrđena kao profesionalna bolest, tako da se ista ne može tretirati kao oslobađajuća viša sila – već kao slučaj za koji se odgovara. Stoga se ne može prihvatiti tvrdnja tuženog da je u konkretnom slučaju riječ o višoj sili. Ovo tim više jer tuženi tokom postupka nije izveo dokaze na okolnost da posljedice djelovanja virusa SARS-CoV-2 na zdravlje pravnog prednika tužiteljica nije mogao izbjeći ili otkloniti.

Treba također napomenuti da tuženi u reviziji polazi od pogrešne pretpostavke da su tužitelji trebali dokazati njegove propuste u radu, odnosno u čemu se ogleda protupravnost

istog, međutim odgovornost tuženog ne temelji se na krivnji za propuste, odnosno on odgovara za štetu od opasne djelatnosti neovisno o krivnji.

Također za rješenje spora nije odlučno je li protiv tuženog u odnosu na štetni događaj vođen bilo kakav dugi postupak.

Stoga je pravilno pravno shvaćanje nižestepenih sudova da postoji odgovornost tuženog za štetu, a da nisu ispunjene zakonom propisane pretpostavke o oslobođenju od odgovornosti po članu 177. ZOO.

Presudom je odlučeno o zahtjevu za naknadu nematerijalne štete svake tužiteljice zbog smrti njima bliske osobe, kao i o novčanoj renti zbog gubitka izdržavanja, a sud je kod odmjeravanja novčane naknade nematerijalne štete i novčane rente imao u vidu sve okolnosti slučaja. Visina dosuđene naknade revizijom nije dovedena u pitanje, niti je ovaj sud u tom dijelu našao, ispitavši presudu po službenoj dužnosti, da postoji pogrešna primjena odredbe člana 194. stav 2. i 201. ZOO.

Kako nisu ostvareni revizijski razlozi, kao ni razlog na koji ovaj sud pazi po službenoj dužnosti u skladu sa odredbom člana 241. stav 1. ZPP, to je reviziju tuženog valjalo odbiti primjenom odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednica vijeća
Amira Sadović, s.r.